

Sarajevo, 05.09.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
29.08.2022. – 02.09.2022.

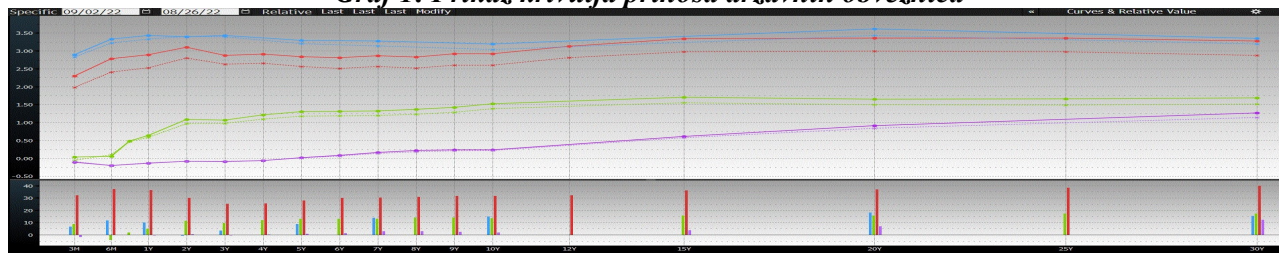
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	26.8.22	-	2.9.22		26.8.22	-	2.9.22		26.8.22	-	2.9.22		26.8.22	-	2.9.22	
2 godine	0,99	-	1,10	↗	3,40	-	3,39	↘	2,82	-	3,15	↗	-0,08	-	-0,08	→
5 godina	1,18	-	1,31	↗	3,21	-	3,29	↗	2,57	-	2,85	↗	0,02	-	0,02	→
10 godina	1,39	-	1,53	↗	3,04	-	3,19	↗	2,60	-	2,92	↗	0,22	-	0,24	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	26.8.22	-	2.9.22	
3 mjeseca	-0,010	-	0,069	↗
6 mjeseci	0,093	-	0,050	↘
1 godina	0,631	-	0,688	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 02.09.2022. godine (pune linije) i 26.08.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Rast prinosa obveznica nastavljen je i u prošloj sedmici, uz volatilna dnevna kretanja. U poređenju sa prethodnom sedmicom prinosi njemačkih obveznica su povećani između 11 i 14 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 14 do 33 bazna poena. Neki od zvaničnika ECB sada ne isključuju mogućnost povećanja kamatnih stopa za 75 baznih poena na sjednici koja se održava 8. septembra, što je sa objavljenim podatkom o rekordnoj inflaciji u eurozoni (9,1%) uticalo na nastavak rasta prinosa. S druge strane, glavni ekonomista ECB Lane je pozvao na povećanje kamatnih stopa „stabilnim tempom“ kako bi se minimizirali negativni efekti na troškove zaduživanja, ali ova izjava nije bitnije uticala na tržišna kretanja. Sada se očekuje da će ECB izvršiti povećanje kamatnih stopa najmanje za 50 baznih poena, dok je u proteklom periodu povećan broj tržišnih učesnika koji smatraju da je i povećanje od 75 baznih poena moguće.

Predsjednica Evropske komisije Von der Leyen je početkom sedmice izjavila da EU planira poduzimanje hitnih koraka s ciljem snižavanja naglo rastućih cijena električne energije. Krajem sedmice članice G7 su dogovorile da će pokušati da ograniče cijenu ruske nafte. Uprkos tome, Evropa se suočava sa rastućim cijenama prirodnog gasa, posebno nakon što na početku ove sedmice dotok ovog energenta nije stavljen u funkciju, iako je bilo planirano da se to desi nakon najavljenog servisiranja gasovoda. Pozitivna vijest objavljena tokom protekle sedmice je da Njemačka popunjava kapacitete prirodnog gasa brže od očekivanja, a nakon toga i da je slična situacija na nivou EU. Prema zvaničnim podacima popunjenost rezervi ovim energentom na nivou EU je dostigla 79,94%, a postavljeni cilj je bio da se do 1. novembra najmanje popuni 80% ukupnih kapaciteta.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	AVG	9,0%	9,1%	8,9%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	AVG	4,1%	4,3%	4,0%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	JUL	37,3%	37,9%	36,0%
4.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	AVG	8,8%	8,8%	8,5%
5.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	AVG	6,7%	6,5%	6,8%
6.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	AVG	-	9,1%	9,3%
7.	Stopa inflacije – Belgija	AVG	-	9,94%	9,62%
8.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	AVG	-	8,9%	9,6%
9.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	AVG	8,2%	9,0%	8,4%
10.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	AVG	10,3%	10,3%	10,7%
11.	Stopa inflacije – Portugal (prelim.)	AVG	-	9,4%	9,4%
12.	GDP – Francuska (kvartalno) final.	II kvartal	0,5%	0,5%	-0,2%
13.	GDP – Belgija (kvartalno) final.	II kvartal	0,2%	0,2%	0,5%
14.	GDP – Finska (kvartalno)	II kvartal	-	0,9%	0,5%
15.	GDP – Italija (kvartalno) final.	II kvartal	1,0%	1,1%	0,1%
16.	GDP – Irska (kvartalno)	II kvartal	-	1,8%	6,2%
17.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	JUL	4,6	5,4	6,2
18.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	JUN	-	18,0%	23,6%
19.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	AVG	49,7	49,6	49,8
20.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	AVG	98,0	97,6	98,9
21.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	AVG	-24,9	-24,9	-27,0
22.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	JUL	-	-8,1%	-7,3%
23.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	JUL	-	-4,9%	-3,7%
24.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	JUL	-6,5%	-5,5%	-9,6%
25.	Maloprodaja – Španija (G/G)	JUL	-	-0,5%	0,7%
26.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	JUL	-	3,2%	1,0%
27.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	JUL	-3,9%	-4,3%	-4,3%
28.	Stopa nezaposlenosti – EZ	AVG	6,6%	6,6%	6,7%
29.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	AVG	5,5%	5,5%	5,4%
30.	Stopa nezaposlenosti – Irska	AVG	-	4,3%	4,2%
31.	Stopa nezaposlenosti – Italija	AVG	8,1%	7,9%	8,0%
32.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	AVG	-	5,9%	5,9%
33.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	AVG	-	40,4	3,2

SAD

Tokom protekle sedmice Ministarstvo rada je objavilo izvještaj o zapošljavanju koji je pokazao da je u julu i junu bilo manje 107.000 radnih mjesta nego što se prvobitno očekivalo, čime je izazvana još veća diskusija koliko će Fed povećati referentnu stopu na narednom sastanku. **Stopa nezaposlenosti SAD u avgustu je povećana na 3,7% sa 3,5%, iznad očekivanja (3,5%), zabilježivši najveći nivo od februara 2022. godine.** Jedan od razloga povećanja stope nezaposlenosti na najveći nivo od februara je ulazak skoro 800.000 ljudi na tržište rada, čime je poprilično povećana radna snaga. Iako su poslodavci u avgustu zaposlili više radnika nego što se očekivalo, umjeren rast plata i povećanje stope nezaposlenosti, sugerišu da tržište rada počinje da popušta, čime se pojačao optimizam da bi Fed mogao da uspori inflaciju bez pokretanja recesije. Vjerovatnoća da će Fed povećati kamatne stope za 75 baznih poena na narednom sastanku je smanjena na 56% sa 70%, nakon objavljenih podataka u petak.

Predsjednik Feda iz NY Williams je izjavio da će Fed vjerovatno povećati kamatnu stopu iznad 3,5% i da je mala vjerovatnoća da će naredne godine smanjiti kamatne stope, jer se trenutno bori sa previsokom inflacijom. Predsjednik Feda iz Richmonda Barkin je izjavio da Fedova odluka o narednom povećanju kamatnih stopa sa ciljem vraćanja inflacije na ciljani nivo (2,0%) neće dovesti do pada ekonomije. Prema njegovim riječima, recesija je očigledan rizik i ne mora da znači da će dostići nivo kao u 2008. godini.

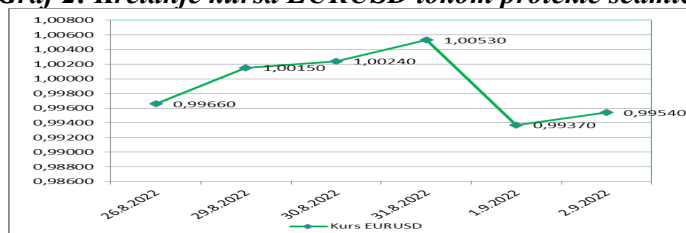
Rejting predsjednika Bidena je blago smanjen, pokazala je anketa Reutersa, što je ujedno loš znak za pristalice Demokratske stranke na izborima koji bi se trebali održati 8. novembra. Dvodnevna nacionalna anketa je pokazala da 38% Amerikanaca podržava predsjednika Bidena. Očekuje se da će demokrate u novembru izgubiti kontrolu nad Predstavničkim domom, a moguće i nad Senatom. Inače, Bidenov ukupni rejting je više od godinu dana bio ispod 50%, jer su se Amerikanci suočili sa visokom stopom inflacije i krhkom ekonomijom kojoj je pandemija nanijela veliku štetu.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	JUN	0,8%	0,1%
2.	Indeks povjerenja potrošača	AVG	98,0	103,2
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. avg	-	-3,7%
4.	ADP izvještaj o promjeni br. zaposlenih	AVG	300.000	132.000
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. avg	248.000	232.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. avg	1.438.000	1.412.000
7.	Nepoljoprivredna produktivnost F	II kvartal	-4,3%	-4,1%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	AVG	51,3	51,5
9.	Građevinska potrošnja (M/M)	JUL	-0,2%	-0,4%
10.	ISM indeks prerađivačkog sektora	AVG	51,9	52,8
11.	Promjene br. zaposlenih u nefarmerskom sektoru	AVG	298.000	315.000
12.	Promjene br. zaposlenih u privatnom sektoru	AVG	300.000	308.000
13.	Stopa nezaposlenosti	AVG	3,5%	3,7%
14.	Fabričke porudžbine	JUL	0,2%	-1,0%
15.	Porudžbine trajnih dobara F	JUL	0,0%	-0,1%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 0,9966 na nivo od 0,9954.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Hiljade uličnih prodavnica će biti primorane da se zatvore zbog rasta troškova energije ukoliko Vlada ne poduzme hitne korake podrške, saopšteno je iz Udruženja malih prodavnica. Ovo udruženje se obratilo ministru finansija Zahawiju, te su tom prilikom istakli da će bez finansijske podrške njeni članovi biti primorani da zatvore svoje biznise. U pismu je istaknuto da će sela, ulice i glavne ulice iskusiti zatvaranje malih prodavnica. Domaćinstva u Velikoj Britaniji povećavaju dugove po kreditnim karticama najbržom stopom u posljednjih skoro 17 godina, kako se troškovi života povećavaju. Potrošači su se putem kreditnih kartica tokom jula zadužili za dodatnih 700 miliona GBP, što je rast od 13% u posljednjih 12 mjeseci. Ovo je najbrži rast zaduživanja putem kreditnih kartica od oktobra 2005. godine, pokazali su podaci koje je objavila BoE.

Proizvodnja u Velikoj Britaniji i nove porudžbine su tokom avgusta zabilježili najveće smanjenje u posljednje dvije godine, kako se zemlja suočava sa dubokom neizvjesnošću zbog talasa inflacije i rizika recesije, kako u zemlji tako i na globalnom nivou. Prema časopisu The Times ministar finansija Zahawi je izradio planove paketa smanjenja poreza u vrijednosti više milijardi GBP sa ciljem da pomogne kompanijama koje se suočavaju sa bankrotom zbog rastućih troškova energije.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	Neto potrošački krediti (u milijardama GBP)	JUL	1,5	1,4	1,8
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	JUL	62.000	63.800	63.200
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	JUL	-	4,4%	4,0%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	AVG	8,9%	10,0%	11,0%
5.	PMI prerađivački sektor F	AVG	46,0	47,3	52,1

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,84851 na nivo od 0,86490, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,1744 na nivo od 1,1509.

JAPAN

Stopa nezaposlenosti u Japanu je u julu iznosila 2,6%, kao i u prethodnom mjesecu, a u skladu sa očekivanjima. Ministar finansija Suzuki je izjavio da Vlada poštuje nezavisan stav BoJ u vođenju monetarne politike i dodao da će Vlada pratiti kretanje monetarne politike SAD i njihove tržišne poteze. Prema njegovim riječima, tržišta su se promijenila nakon govora predsjednika Federa Powella u Jackson Holeu i kreću se u zavisnosti od mnogih faktora poput ekonomije i korporativnih aktivnosti.

Članica Odbora BoJ Nakagawa je upozorila na moguće opasnosti po krhku ekonomiju Japana, uz veliku vjerovatnoću povećanja životnih troškova koji će nanijeti štetu potrošnji domaćinstava, dodavši da je najbolje da monetarna politika za sada ostane ultrastimulativna. Međutim, kako se smanjuju posljedice od pandemije, BoJ će na narednom sastanku koji se završava 22. septembra diskutovati da li da donese neke promjene u smjernicama pesimistične politike, dodala je Nakagawa. Prema njenim riječima, dok je deprecijacija JPY uticala pozitivno na profite proizvođača, problemi u lancima snabdijevanja, izazvani lockdownom u Kini zbog Covid19, naštetili su izvozu i proizvodnji u Japanu. Nakagawa je dodala da domaća potrošnja raste kako se učinak pandemije smanjuje, iako rastuće cijene svakodnevnih potrepština zamagljuje izgleda oporavka.

Anketa koju je proveo Reuters je pokazala da se ekonomija Japana vjerovatno povećala više nego što se prvobitno očekivalo u II kvartalu zahvaljujući solidnoj poslovnoj potrošnji, mada izgledi za ekonomski rast u III kvartalu i dalje nisu dobri. Prema mišljenju 19 anketiranih ekonomista, očekuje se da će revidirani realni GDP pokazati rast ekonomije od 2,9% u II kvartalu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	Vodeći indeks F	JUN	100,6	100,9	101,2
2.	Koicidirajući indeks F	JUN	99,0	98,6	94,9
3.	Stopa nezaposlenosti	JUL	2,6%	2,6%	2,6%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	JUL	-2,4%	-1,8%	-2,8%
5.	Maloprodaja (G/G)	JUL	1,9%	2,4%	1,5%
6.	Indeks započetih kuća (G/G)	JUL	-3,5%	-5,4%	-2,2%
7.	Kapitalna potrošnja (G/G)	II kvartal	3,0%	4,6%	3,0%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	AVG	-	51,5	52,1
9.	Prodaja vozila (G/G)	AVG	-	-13,3%	-13,4%
10.	Monetarna baza (G/G)	AVG	-	0,4%	2,8%

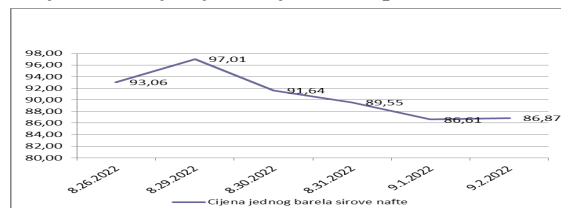
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 137,20 na nivo od 139,57. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 137,64 na nivo od 140,20.

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 93,06 USD (93,38 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je povećana pod uticajem očekivanja da bi OPEC mogao smanjiti obim proizvodnje ukoliko bude potrebno kako bi podstakao rast cijene. S druge strane, nemiri u Libiji, rast tražnje za naftom pod uticajem snažnog rasta cijene gasa u Evropi i loši izgledi ekonomskog rasta u SAD imali su snažan efekat na cijenu nafte. Direktor IEA Fatih Birol je izjavio da proizvodnja ruske nafte nije smanjena onoliko koliko se očekivalo jer je Rusija uspjela da pronađe nova tržišta van Evrope, te je istakao da je i domaća tražnja ostala snažna i da bi u budućnosti Rusiji bilo teško da održi proizvodnju nafte zbog odsustva zapadnih kompanija. Birol je dodao da dalje strateško oslobađanje naftnih rezervi nije isključeno, te je ponovio da ostaje pri izvještaju IEA u kojem se sugerije da nisu potrebna nova ulaganja u naftna i plinska polja ako svijet želi postići neto nultu emisiju do 2050. godine. Do kraja sedmice cijena nafte je imala tendenciju smanjenja u prvom redu usljed zabrinutosti da će globalna ekonomija oslabiti zbog rasta inflacije i analognog rasta kamatnih stopa glavnih centralnih banaka, što će smanjiti tražnju za naftom. Krajem sedmice pojavile su se vijesti da se ponovo uvode mjere restrikcije u Kini zbog rasta broja zaraženih, što je također uticalo na pad cijene nafte ispod 90 dolara po barelu. Na kraju sedmice cijena zlata je blago povećana pod uticajem očekivanja da će OPEC+ raspravljati o smanjenju obima proizvodnje ovog energenta. Ministar za energiju Saudijske Arabije je najavio da bi novo smanjenje proizvodnje moglo biti potrebno, ali se Rusija navodno protivi ovoj odluci, nakon što su članice G7 u petak dogovorile da će pokušati da ograniče cijenu ruske nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 86,87 USD (87,27 EUR) i smanjena je za 6,65% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.738,14 USD (EUR 1.744,07).

Tokom protekle sedmice cijena je imala tendenciju pada. Početkom sedmice cijena nije zabilježila značajne promjene, da bi od srijede počela da bilježi pad ispod 1.700 USD po unci, pri čemu se našla blizu najnižeg nivoa u posljednjih šest mjeseci pod uticajem očekivanja da će Fed i ostale globalne centralne banke nastaviti sa povećanjem referentnih kamatnih stopa sa ciljem suzbijanja inflacije. Pomenuto su potvrdile i izjave predsjednice Feda iz Klivlenda Mester, koja je izjavila da bi Fed trebalo da poveća referentnu kamatnu stopu iznad 4% do početka 2023. godine i ostavi je na tom nivou do kraja te godine. Cijena zlata je nastavila da se smanjuje u četvrtak. Na pad cijene ovog plemenitog metala uticaj je imala aprecijacija USD, ali i generalna očekivanja nastavka povećanja kamatnih stopa vodećih centralnih banaka. Na dalji pad cijene uticaj su, pored aprecijacije USD, imali i ekonomski podaci koji su ukazali na otpornost ekonomije SAD. Pomenuti podaci su uticali na rast prinosa na državne obveznice, što je smanjilo atraktivnost zlata. Tokom trgovanja u petak cijena zlata je uspjela da zabilježi dnevni rast od oko 1% nakon što je USD blago deprecirao, ali to nije bilo dovoljno da izbjegne treći sedmični pad, koji je u odnosu na prethodnu sedmicu iznosio 1,49%.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.712,19 USD (EUR 1.720,10).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

